

Geen PT meer, wel nieuwe c

Promotie blijft volop plaatsvinden, bijvoorbeeld via de Nationale Tulpendag van Tulpen Promotie Nederland

Sinds 1 januari 2015 is er definitief geen PT meer. Promotie en onderzoek blijven echter wel nodig. Alleen ziet die wereld er een stuk meer gefragmenteerd uit dan voorheen. Wie zoekt, kan nog heel wat vinden. Een globale impressie van wat er nog of weer is.

Tekst: Arie Dwarswaard
(Archief)foto: Lilian Braakman

Op 31 juni 2011 schreef toenmalig KAVB-voorzitter Sjaak Langeslag in de rubriek Voorzetjes op de KAVB-pagina's van BloembollenVisie over de toen net genomen beslissing om het IBC op te heffen. Hij beschreef daarin de uitbarsting van de vulkaan Mount Saint Helens in de Verenigde Staten op 18 mei 1980. Een gebied van 600 km² werd bedekt met een dikke laag as. Langeslag bezocht het gebied tien jaar later en vroeg zich af of het ooit nog iets zou worden met dit desolate landschap. Biologen hadden echter al een paar jaar na de uitbarsting de eerste planten

en dieren aangetroffen. "Het opheffen van het IBC is te zien als een tussentijdse uitbarsting in het proces naar de grote klap en het is niet te voorspellen of er nog meer van dergelijke uitbarstingen zullen volgen. (...) Daarom is het noodzakelijk dat bekeken wordt hoe je verder moet; welke vorm van leven terugkeert en hoe dat te koesteren. De moraal is dat zelfs de ernstigste, onverwachte dingen niet in staat blijken om nieuw en verder leven onmogelijk te maken. Het vraagt tijd en het zal anders worden. Dat zeker."

Nu, 4,5 jaar na deze column, is het landschap daadwerkelijk veranderd. Er is immers geen PT meer, en daarmee is een einde gekomen aan een periode van ruim 65 jaar collectiviteit,

waaraan iedereen meebetaalde. Het verleden is onveranderbaar. Wat rest is een toekomst, waarin de interesse in gezamenlijke activiteiten blijft, alleen zonder het gemak van dat ene adres in Zoetermeer. Wat is daarvan de stand van zaken? Een globale impressie, want meer kan het niet zijn, van wat er na de aardbeving van 2011 al weer aan het groeien is geslagen.

PROMOTIE

Als het om collectieve promotie gaat, blijkt dat daar nog relatief veel in stand is gebleven. Specifiek voor de bloembollen vervult iBulb hierin een essentiële rol. iBulb is opgericht door de leden van Anthos en zet door de leden bijeengebracht geld in voor promotie, onderzoek en fyto-sanitaire zaken. Per jaar heeft iBulb voor deze drie werkvelden 2,2 miljoen euro te besteden, waarvan volgens voorzitter Henk Westerhof van Anthos het meeste naar de promotie gaat. Social Media spelen hier een belangrijke rol. Regelmatig ontvangen zo'n tweeduizend mediacontacten persberichten over de toepassing van allerlei bol- en knolgewassen. Ook speelt het digitale beeldarchief een belangrijke

ollectieven

rol. iBulb is niet alleen actief voor exportbedrijven, maar is er voor iedereen die dit initiatief wil ondersteunen. iBulb richt zich op de droogverkoop en de broeierij.

FloraHolland heeft de afgelopen twee jaar via de FloraHolland Product Commissies geïnventariseerd wat aanvoerders aan productspecifieke promotie zouden willen. Na stemming met een tweederde meerderheid voor kon worden besloten tot een heffing over de aanvoer bij alle aanvoerders van dit product. Dit is voor veel siergewassen, waaronder bolgewassen gelukt. Een van de voorbeelden is de snijtulpe, waar al voor dit initiatief Tulpen Promotie Nederland was opgericht. Een van de meest bekende activiteiten van TPN is de jaarlijkse Nationale Tulpendag op de Dam, dit jaar op zaterdag 17 januari. Afgelopen jaar heeft de meerderheid van de tulpenbroeiers die bij FloraHolland aanvoeren, ingestemd met een collectieve heffing voor TPN. Andere financiers zijn onder meer Hobaho, veredelaars en Rabobank. Voor de promotie werkt TPN samen met Bloemenbureau Holland. Een ander voorbeeld is SimplyCalla, dat zich richt op de promotie van Zantedeschia. Afgelopen zomer werkte SimplyCalla samen met vier andere zomerbloeiërs in een internationale campagne.

Internationaal de meest bekende promotor van bloembollen blijft Keukenhof, dat jaarlijks meer dan 800.000 bezoekers uit meer dan honderd landen naar Lisse weet te trekken, om te genieten van zeven miljoen voorjaarsbloeiërs. Bezoekers doen in het lentepark ook volop inspiratie op om bloembollen en andere sierteeltproducten toe te passen in huis en tuin. Naast deze collectieve ontwikkelingen zijn ondernemers ook steeds meer individueel actief aan de slag gegaan, met name via Social Media.

MINDER VER

Waar de promotie van bloembollen en bolbloemen het, weliswaar met een aanmerkelijk lager budget, eigenlijk zo slecht nog niet doet, is dat voor het onderzoek minder duidelijk. Dat komt vooral door het verschil in tijd waarin de ontwikkelingen hebben plaatsgevonden. Het IBC bestaat niet meer sinds 1 januari 2012, en in die afgelopen drie jaar konden er al veel initiatieven ontstaan. Financiering van collectief onderzoek kon feitelijk nog doorlopen tot en met 2014. Dit betekent niet dat belangenbehartigers hebben stilgezeten waar het gaat om de toekomst van het collectieve onderzoek.

De beëindiging van het collectief gefinancierd onderzoek heeft al wel flinke gevolgen gehad voor het bloembollenonderzoek door PPO in Lisse. Het in 2003 geopende gebouw dat helemaal bestemd was voor praktijkonderzoek

aan bloembollen, is vorig jaar verkocht aan Hobaho, dat nu zijn activiteiten vanuit dit pand uitvoert. PPO huurt een deel van het pand. De afgelopen paar jaar is het aantal onderzoekers al verminderd, en onlangs meldde PPO verder te moeten krompen. Bij heel PPO (bollen, bomen en fruit) verdwijnen nog eens 22 banen. Nieuwe initiatieven voor onderzoek zijn er wel. Een al langer bestaande vorm is Regionaal Onderzoek Lelieteel (ROL), dat met geld van de deelnemende leliebedrijven proeven laat doen naar de lelieteelt in al zijn facetten. Afgelopen jaar betrof dat het effect van Nontox op de gezondheid van lelies.

.....

‘Veel projecten vinden plaats via praktijknetwerken, die veelal zijn gericht op een specifiek thema’

.....

In 2013 heeft de KAVB het Lelie Onderzoeks Fonds opgericht, waaraan leliebedrijven vrijwillig meebetalen. Het geld wordt ingezet voor onderzoek, onder meer naar PIAMV. Voor de tulpe is het Tulpen Onderzoeks Fonds opgericht. Dat is geen KAVB-activiteit, maar de vereniging participeert hierin wel. Doel van TOF is om onderzoek naar actuele problemen te laten uitvoeren, zoals TVX en LED-verlichting. Sinds 2012 vindt op initiatief van de KAVB fundamenteel onderzoek plaats aan Wageningen UR door bijzonder hoogleraar Richard Immink en twee assistenten in opleiding. Dit project loopt in ieder geval door tot 2017 en er zijn al plannen voor een vervolg.

De Greenports spelen een belangrijke rol in twee andere nieuwe initiatieven. In de Duinen Bollenstreek is eind 2013 het Innovatie- en Demonstratiecentrum (IDC) Bollen en Vaste Planten gestart. Dit IDC heeft onder meer gewerkt aan een dipstick voor Dickeya en een nieuw fust voor waterbroei van snijhyacinth. In de Greenport Noord-Holland-Noord voeren de drie gezamenlijke KAVB-kringen overleg over projecten. Al in gang gezet is onderzoek naar de mogelijkheden van bolcoating als alternatief voor boldompeling.

Via iBulb vindt ook onderzoek plaats, vaak in relatie met fytosanitaire problemen. Afgelopen jaar betrof dat bijvoorbeeld achtergrondkennis van SLRSV, vanwege importeisen van China. Samen met de KAVB en de boomkwekerij werd onderzoek gedaan naar residuen op bloembollen en vaste planten naar aanleiding

van een rapport van Greenpeace.

Veel projecten vinden plaats via praktijknetwerken, die veelal zijn gericht op een specifiek thema. Een voorbeeld is een netwerk rond stengelaaltjes, dat is gaan kijken naar de mogelijkheden van preventief bemonsteren.

PPS

Nog voor de op handen zijnde beëindiging van de productschappen kwam het Topsectorenbeleid van de overheid van de grond, om zo meer onderzoek te gaan financieren via Publiek-Private Samenwerking (PPS). De overheid zorgde zelf voor complicaties, door de instroom van privaat collectief geld te blokkeren met de opheffing van alle productschappen. Toch is het systeem van PPS van de grond gekomen. Aanvragen kunnen alleen worden toegewezen als er partijen uit het bedrijfsleven zijn die een deel van het project financieren in tijd of geld. Aanvragen vergen veel tijd en kennen twee fases. In de eerste fase vindt een haalbaarheidsbeoordeling plaats. Dan vallen al veel voorstellen af. In de tweede fase vindt een beoordeling plaats aan de hand van diverse criteria. Onlangs werd bekend dat de PPS Plantgezondheid naar PSTVd in dahlia, ingediend door onder meer de KAVB, is toegewezen. Ook participeert de KAVB in een PPS naar de mogelijkheden van CATT voor de chemievrije bewaring van bloembollen.

Nog in ontwikkeling is de Brancheorganisatie Sierteelt. Hierin participeren alle schakels uit de sierteeltketen, waaronder KAVB en Anthos. Cruciaal is dat de EU deze opzet erkent. Als deze brancheorganisatie er komt, bestaat de mogelijkheid om via een algemeen verbindend verklaring sectorbreed geld te innen voor met name kennis, innovatie en onderzoek.

OVERIGE TAKEN

Bhalve promotie en onderzoek coördineerde het PT veel meer collectieve zaken. Een deel ervan is overgenomen door het ministerie van Economische Zaken, zoals de verordening bestrijding knolcyperus en de verplichte spuitkeuring. Ook het werk van de Coördinatoren Effectief Middelenpakket (CEMP) voor de diverse tuinbouwsectoren gaat door. De KAVB doet dit voor de bloembollen, evenals het voortzetten van andere activiteiten op het gebied van energie, naamgeving van bloembolgewassen, bodem en waterkwaliteit.

Vorig jaar kwam al een einde aan de vergoedingsregeling stengelaaltje voor tulpe, narcis, hyacinth en bijzondere bolgewassen. De KAVB heeft dit opgepakt door voor tulpe via AgriVer een verzekering te introduceren voor KAVB-leden, en voor narcis een fonds in te richten dat de KAVB zelf beheert.